

FEUDÁLIS GAZDASÁG ÉS TÁRSADALOM

Lachalade és Bélapátfalva – ciszterci monostortemplomok – ?

9.B

*Az ÉNy-Fro.-ban és a Bükk lábánál épült
templomok hasonlósága feltűnő*

2025. febr. 27.

TK 83–85., 98–99.

0. Az európai középkor: civilizációs egység

- mihez képest „középső” – ?
- „középkorinak” nevezett kultúra – **hol, mikor?**

*Európa államai
1000 körül*

Ny- és Közép-Eu.

K-i határ: Ny-i kereszténység határa (Lo., Mo. K-i határa)

romanika, gótika
reneszánsz,
reformáció
rendiség

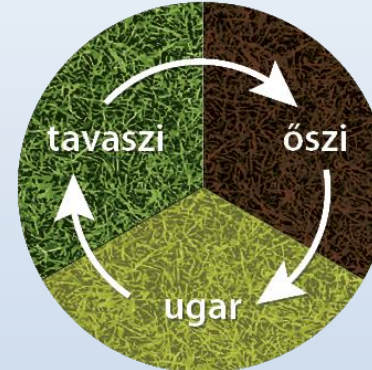
} *sajátosan
Ny-Eu-i
fogalmak!*

- középkor három szakasza:
korai – !
érett / virágzó – !
kései / hanyatló – !

1. Gazd. – 84/6.

- 4–5. sz. színvonala ↓
talajváltó gazd. – ?

vetésforgó – ?

- 8. sz.-tól: fellendülés

két-, háromnyomásos gazd. – ?
nehézeke, borona, szügyhám

10–11. század:
agrárforradalom

- 5–7. sz.: önellátó gazdálkodás

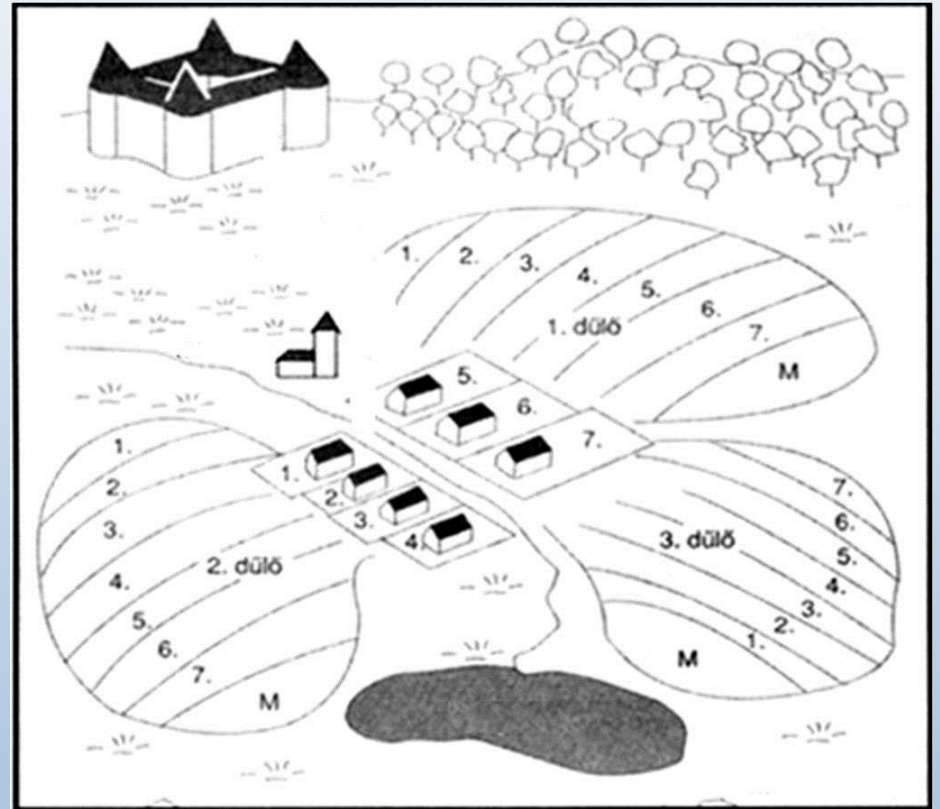
Ø helyi keresk., csak távolsági (luxuscikkek, rabszolga) e Sklave!

- R. Bir. utolsó évszázadai: rabszolga → a föld bérlője
röghözkötés – a falu földesúri függésbe kerül

uradalom = a földesúri birtok gazdasági és igazgatási egysége;
az egy személy tulajdonában álló birtoktestek

Σ nagybirtok

TK 84/2.

részei: központja: udvarház (→ vár)

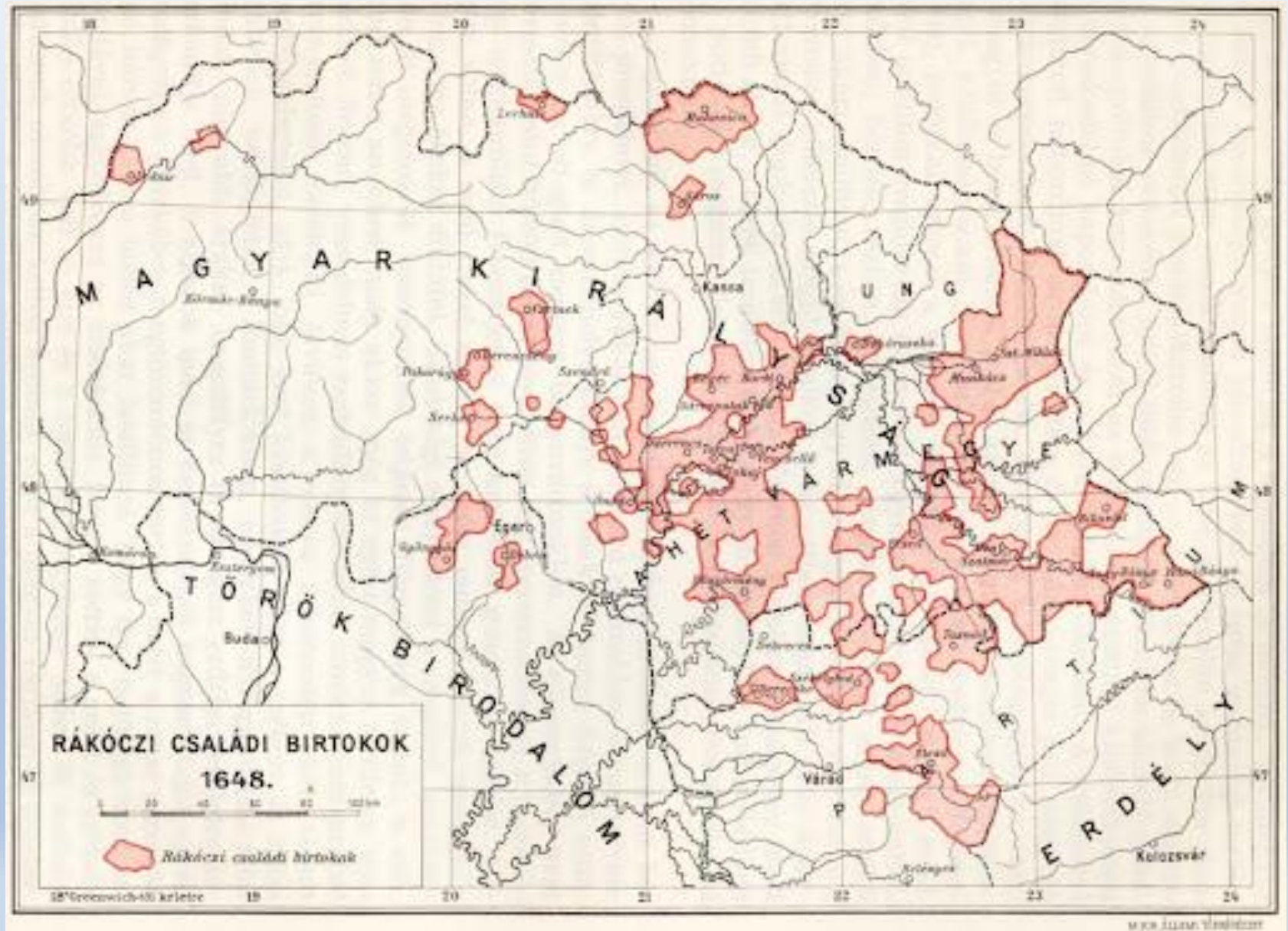
1. majorság = allódium – ?

2. telkek – ?

3. közös haszonvételek – ?

uradalom:

azon birtoktestek együttese, amelyeket praktikus együtt igazgatni – ?

2. Jobbágyság

- lesüllyedő szabadok – germán harcosok
 - katonáskodnak – elszegényednek – létbizonytalanság – birtokaikat a földesúrra ruházzák át**
 - függő helyzet; Ø hadkötelezettség
- földbérlők
- rabszolgák
 - **e három réteg a 11–12. sz.-ban egybeolvad (Mo.: 14. sz.)**
 - **jobbágy** – a telek használója + örökítheti
 - ↳ **tulajdonos – ?**
 - szolgáltatások: robot a majorságban
 - 83/4. – !** terményhányad → később pénz „ajándék”
 - szabad költözési jog
 - úriszék – ?

érett / kései középkorban!

3. Vezető réteg

a) uralkodó

uralk. fv.-es kísérete + germán törzsfők
+ romanizált nagybirtokosok + főpapok

} FÖLD

b) hűbérúr (senior) – hűbéres (vazallus)

← hűbéri eskü

védelem

fegyveres szolgálat

(*kétoldalú, kölcsönös*)

föld(birtok)

tanácsadás

„Én, Rajmond, Isten kegyelméből Toulouse grófja, örök hűbérül adom neked, Vilmosnak, Montpellier hűbérurának [...] Frontignan várát teljes egészében, minden tartozékával együtt. [...] Te és a te utódaid pedig ennek fejében kötelezitek magatokat, hogy támogatást és segítséget adtok nekem mindenki ellen, természetesen csakis a nevezett vár, valamint a vár emberei és katonái által. [...]

Én pedig, Vilmos, Montpellier hűbérura, a nevezett Frontignan várát tőled, Rajmond hűbéruramtól, a felsorolt feltételek alapján elfogadom, és hűségesküket teszek neked a te életedre [...]. És a jelzett várat háború esetén, amelyet te és a te utódaid [...] bárkivel viseltek, én és az utódaim minden alkalommal, ahogyan kívánjátok, a ti rendelkezésetekre bocsátjuk. Ha pedig [...] bárki [...] a nevezett várat elvenné és erőszakkal megszállva tartaná, mi kölcsönösen segítséget és támogatást nyújtunk egymásnak a vár visszahódítása érdekében.” (Középkori oklevél, 1194)

téma – ?

kéztartás – ?

hűbériség: csak nemesek!

beneficium

feudum – ?

c) feudalizmus:

a földesúri földma-
gántulajdonon

alapuló gazdasági-társadalmi
berendezkedés

fénykora – ?

bomlása – ?

+ *SIGILLUM RAIMUNDI DE MONTE DRACONE*
(1200 körül, Raimond de Mondragon
provence-i nemes pecsétje)

Vigyázat! A látszólagos hasonlóság ellenére a senior-vazallus és a földesúr-jobbágó viszony alapvetően különbözik egymástól!

2. A feladat a középkori nyugat-európai társadalomhoz kapcsolódik.

Döntse el, mely állítások vonatkoznak az A), illetve a B) betűjelű ábrán bemutatott középkori társadalmi jogviszonyra! Írja az állítások sorszámát a megfelelő ábra alatti négyzetbe! Egy négyzetbe egy sorszámot írjon! Egy állítás kimarad. (Elemenként 1 pont.)

A)

--	--

B)

--

3 pont	2020. május 6.
--------	----------------

Senior-vazallus:

nemes-nemes,
perükben királyi
bíróság ítélt,
a vazallus rendel-
kezik a földdel

Állítások:

1. Az alárendelt félnek joga volt a vámmentességhez és az évi egyösszegű adózáshoz.
2. Az alárendelt fél jellemzően nem fizetett adót.
3. Az alárendelt fél robottal tartozott.
4. Az alárendelt fél köteles volt fegyveresen hadba vonulni vagy katonát küldeni ura parancsára.

Földesúr-jobbágó: nemes - nem nemes, a jobbágó fölött a földesúr ítéltkezik,
a jobbágó a föld használója